

ЦЕНТЪР
ЗА РАЗВИТИЕ
НА ЧОВЕШКИТЕ
РЕСУРСИ

Еразъм+

Европейска система
за кредити
в професионалното
образование и обучение

**Единици резултати
от ученето с приложение
в професионалното
образование и
обучение
в сектор Туризм**

2014

ДА ОПОЗНАЕМ ПО-ДОБРЕ ЕСВЕТ. ВЪПРОСИ И ОТГОВОРИ

ИЗДАНИЕ НА ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ, ФЕВРУАРИ 2011г.

Европейската кредитна система за ПОО (ECVET) е европейски инструмент за подкрепа на ученето през целия живот, мобилността на европейските учаци и гъвкавостта на моделите за обучение за придобиване на квалификация.

Знания – Знанието представлява наборът от факти, принципи, теории и практики, които са свързани с определена сфера на работа или обучение.

Умения – Способността за прилагане на знания и използване на ноу-хау при изпълнение на задачи и решаване на проблеми.

Компетентности – Доказана способност за използване на знанията, уменията и личните, социалните и/или методологичните способности в работни или учебни ситуации, и в професионално и личностно развитие.

Резултати от учене – Резултатите от учене са оценки за това, което учащият знае, разбира и е в състояние да направи при завършване на учебния процес.

Единица резултати от ученето – За прилагане на ECVET е необходимо квалификациите да бъдат описани с помощта на резултатите от учене. Резултатите от учене са групирани в единици. Единицата е компонент на квалификацията, състоящ се от съгласуван набор от знания, умения и компетентности, които могат да бъдат оценени и валидирани.

Оценените резултати от учене представляват един кредит. Кредитът е основата за осигуряване на преносимост между различните контексти на учение и за натрупване на резултатите от ученето.

Целта на ECVET е да улесни трансфера, признаването и натрупването на оценените резултати от учене на лицата, които имат за цел да придобият квалификация.

ЗАКОН ЗА ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ

Изменение и допълнение ДВ, бр.61 от 2014г.

§ 1а. (Нов – ДВ, бр. 77 от 2005 г., изм. – ДВ, бр. 62 от 2006 г., в сила от 01.01.2007 г., отм. – ДВ, бр. 13 от 2008 г., в сила от 08.02.2008 г., нов – ДВ, бр. 61 от 2014 г.) За целите на този закон:

1. „Професионални знания“ са съвкупност от теории и практики, свързани с определена сфера на работа, които са усвоени в процеса на обучение или учене.
2. „Професионални умения“ са способностите за прилагане на усвоените професионални знания при изпълнение на задачи и решаване на проблеми.
3. „Професионални компетентности“ е доказана способност за използване на професионални знания, професионални умения и личностни качества, необходими за упражняване на професия, в съответствие с Националната квалификационна рамка.
4. „Резултати от ученето“ са професионалните компетентности, придобити от индивида след приключване на процеса на формално или неформално обучение или на самостоятелно учене, които той е способен да демонстрира.
5. „Единица резултати от учене“ е част от професионална квалификация, състояща се от набор от взаимнозависими резултати от учене, който може да бъде самостоятелно оценен или валидиран.

Професия: Готвач

Наименование на професията	Ниво на квалификация според НКР	Ниво на квалификация според ЕКР
Готвач	3	3

Единица резултати от ученето (проект):

1. Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда: 5%
2. Хигиена и безопасност на храните: 10%
3. Организационна структура на предприятието и работа с документи: 5%
4. Планира и организира работата си в кухнята: 5%
5. Извършва предварителна обработка на хранителни продукти и приготвя полуфабрикати: 10%
6. Приготвя предястия, супи и сосове: 15%
7. Приготвя основни ястия, аламинут и гарнитури: 15%
8. Приготвя десерти: 10%
9. Приготвя ястия от чуждестранни кухни: 7%
10. Приготвя ястия за детско и диетично хранене: 8%
11. Оформя, декорира, оценява и издава готови ястия и десерти: 5%
12. Консултира и обслужва гости: 5%

Структура и съдържание на единиците
(примерна извадка):

Наименование на единицата: <i>E1. Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда</i>	Ниво според НКР:	Ниво според ЕКР:	Относителна тежест на единицата (%):	Валидност не е приложимо	Ниво според НКР:	Ниво според ЕКР:
	3	3	5		3	3
Знания		Умения			Компетентности	
РУ 1.1. Спазва здравословни и безопасни условия на труд						
- Познава кризисния и евакуационния план на предприятието; - Знае източниците на риск за здравето и сигурността на работното място; - Описва правилата за безопасна работа с машини и съоръжения; - Разпознава причините за възникване на производствени аварии, инциденти и професионални заболявания; - Знае причините за възникване на пожар, средствата и начините за гасене; - Познава трудовоправните отношения между работодател и работник.		- Предприема мерки за предотвратяване на аварии, инциденти и професионални заболявания; - Работи безопасно с машини и съоръжения; - Прилага стандартите и изискванията за униформено облекло и външен вид.		- Предприема мерки за опазване на здравето и осигурява сигурността на работното място; - Изпълнява прецизно трудовите си задължения като стриктно спазва изискванията за ЗБУТ.		
РУ 1.2. Опазва околната среда						
- Изброява вредните производствени фактори и влиянието им върху околната среда; - Назовава мерки за енергийна ефективност в производствения процес.		- Използва целесъобразно хранителните продукти и материали; - Опазва околната среда чрез разделно събиране на отпадни продукти; - Прилага мерки за енергийна ефективност в производствения процес.		Прилага принципите за защита и опазване на околната среда.		
РУ 1.3. Оказва долекарска помощ						
Описва правилата за оказване на долекарска помощ на пострадад.		- Оказва долекарска помощ при необходимост; - Търси квалифицирана медицинска помощ.		Способен е да оказва адекватна долекарска помощ при необходимост.		
ОЦЕНЯВАНЕ						
Единици		Критерии за оценяване			Средства за оценяване	
Единица 1: Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда		- Знае нормативните изисквания за ЗБУТ и опазване на околната среда; - Познава правилата за оказване на долекарска помощ на пострадад. Условия за провеждане на оценяването - Учебен кабинет			Тест/Писмено изпитване за проверка на знанията за изискванията за ЗБУТ, опазване на околната среда и оказване на долекарска помощ на пострадад. Важи за РУ 1.1, РУ 1.2 и РУ 1.3.	

Наименование на единицата: <i>E2. Хигиена и безопасност на храните</i>	Ниво според НКР: 3	Ниво според ЕКР: 3	Относителна тежест на единицата (%): 10	Валидност не е приложимо	Ниво според НКР: 3	Ниво според ЕКР: 3
Знания		Умения			Компетентности	
РУ 2.1. Спазва лична хигиена и хигиена на работното място						
- Познава правилата за лична хигиена и поведение на работното място; - Описва методите и средствата за санитарно-хигиенна обработка на работното място.		- Поддържа лична хигиена, необходим здравен статус и поведение на работното място; - Прилага съответните правила за санитарно-хигиенна обработка на работното място.			Отговорно и пълнява трудовете си задължения в съответствие със санитарно-хигиенните изисквания.	
ОЦЕНЯВАНЕ						
Единици		Критерии за оценяване			Средства за оценяване	
Единица 2: Хигиена и безопасност на храните		- Описва санитарно-хигиенните изисквания за работно място и лична хигиена; - Знае правилата и изискванията за производство на безопасни храни. Условия за провеждане на оценяването - Учебен кабинет			Тест/Писмено изпитване за проверка на знанията за санитарно-хигиенните изисквания и безопасност на храните. Важи за РУ 2.1 и РУ 2.2.	

Наименование на единицата: <i>Е3. Организационна структура на предприятието и работа с документи</i>	Ниво според НКР: 3	Ниво според ЕКР: 3	Относителна тежест на единицата (%): 10	Валидност не е приложимо	Ниво според НКР: 3	Ниво според ЕКР: 3
Знания		Умения			Компетентности	
РУ 3.1. Познава организационната и функционална структура на предприятието						
- Познава вътрешно-фирмени правила и стандарти за организационна и функционална структура; - Знае правилата за комуникация; - Знае правата и задълженията си свързани с професионалната дейност.		- Познава вътрешно-фирмени правила и стандарти за организационна и функционална структура; - Знае правилата за комуникация; - Знае правата и задълженията си свързани с професионалната дейност.		- Познава вътрешно-фирмени правила и стандарти за организационна и функционална структура; - Знае правилата за комуникация; - Знае правата и задълженията си свързани с професионалната дейност.		
РУ 3.2. Работи с технологична документация						
- Познава технологичната документация – рецептурници, вътрешно-фирмени стандарти и др.; - Описва последователността на технологичните операции; - Знае показателите, които трябва да се контролират при приготвяне на кулинарната продукция и границите на техните стойности.		- Владее професионалната терминология; - Ползва технологична документация, специализирани сайтове, рецептурници, вътрешно-фирмени стандарти и др.; - Следи и попълва документи за добрите производствени практики и системата за Анализ на опасностите и критичните контролни точки (НАССР); - Изготвя писмени документи, свързани с работното място.		- Свободно се изразява като ползва професионалната терминология; - Отговорно, точно и в срок регистрира информацията в документите.		
Важи за РУ 3.2, РУ 3.3 и РУ 3.4						
РУ 3.3 Работи с отчетна документация						
- Знае вътрешните правила на отчетност и документалната изрядност в предприятието; - Познава графика за отчитане на документите; - Познава изискванията за попълване на приходно-разходни документи, отчети и калкуляционна ведомост.		- Спазва вътрешните правила на отчетност и документалната изрядност в предприятието; - Попълва заявки за необходимите хранителни продукти, материали и консумативи; - Работи с документи при получаване и съхраняване на хранителни продукти, материали и консумативи; - Работи с документи при издаване на кулинарна продукция; - Калкулира ястия и десерти.				

РУ 3.4. Работи с компютър, програмни продукти и специализиран софтуер		
- Познава специализираната терминология; - Познава законовите и фирмените разпоредби за защита на данните.	- Работи с компютър, ползва програмни продукти и специализиран софтуер; - Изготвя, регистрира и архивира документи в електронен вид.	
ОЦЕНЯВАНЕ		
Единици	Критерии за оценяване	Средства за оценяване
Единица 3: Организационна структура на предприятието и работа с документи	- Описва организационната и функционална структура на предприятието; - Работи с технологична и отчетна документация.	- Тест/Писмено изпитване за проверка на знанията за организационната и функционална структура на предприятието Важи за РУ 3.1. - Практическа задача за оценяване на уменията да работи с документация. Важи за РУ 3.2, РУ 3.3. и РУ 3.4.

Професия:

Изпълнител на термални процедури

Единици резултати от ученето (проект)	
Ниво на квалификация по НКР/ЕКР 3	
1.	Посрещане и комуникация
2.	Организация и подготовка на работата
3.	Извършване на процедурите и наблюдение
4.	Хигиена и поддръжка на работното място
5.	Ергономия и безопасност

Единица 1. Посрещане и комуникация:

Единицата има за цел да установи знанията, уменията и компетентностите/компетентности на обучаемите и/или желаещите да бъдат сертифицирани по нея за:

- Посрещане на клиентите/пациентите ползващи услугите на балнеоложки, спа и уелнес центрове, холи и специализирани медицински заведения за рехабилитация и физикална терапия;
- Комуникация със същите тези клиенти и пациенти по време на изпълнението на предписаните им термални (балнеоложки, спа и уелнес) и рехабилитационни и физикални процедури, както и непосредствено след тяхното приключване;
- Комуникация с преките и непреки ръководители, както и с колегите от равен или по нисък ранг;
- За боравене с документацията, свързана с предписаните или заявени термални процедури.

Резултати от ученето, включени в единицата (РУ)*:

- РУ 1. Посрещане и поемане на пациента/клиента и обясняване на предстоящата процедура (предстоящите процедури);
- РУ 2. Установяване на комуникация с пациента/клиента;
- РУ 3. Комуникация с колегите и преките и непреки ръководители;
- РУ 4. Овластяване на документацията и управление на потока от информация при комуникация с пациента/клиента.

РУ 1. Посрещане и поемане на пациента/клиента и обясняване на предстоящата процедура (предстоящите процедури):		
Знания	Умения	Компетентности
Обяснява и анализира: • Основните отличителни характеристики на различните видове пациенти/клиенти в зависимост от националните, възрастовите и социалните им особености; • Основните правила за посрещане и създаване на междуличностни връзки и общуване; • Основните аспекти на здравната профилактика и възпитание и промоцията на здравето и здравната култура. Обяснява: • Различните видове патологии и физиологични състояния, които се повлияват от предписаните или заявени процедури; • Разновидностите на термалните процедури, на терапевтичните продукти, както и на техниките за постигането на уелнес и възстановяване на физическата форма; • Технологиите на работа използваните апарати и оборудване; • Нормативната уредба, документация, функциониране на заведението, в което работи и организацията му на работа.	Води: • Несложен по своята същност диалог на български и чужд език използването на учтива форма на обръщение и необходимия набор от терминологични понятия за представяне на себе си, своята длъжност и на особеностите на заведението или на специализираната част от него, в която се намира пациента/клиента. Предоставя: • На пациента/клиента ясна и точна вербална информация (обяснения) относно: • процедурата / процедурите и възможните усложнения, които могат да възникнат при нейното (тяхното) изпълнение; • спазваните правила за хигиена, безопасност и превенция на рисковете от инфекции. Задава: • Уточняващи и диагностични въпроси, за моментното състояние и усещания на пациента/клиента като проявява такт и дискретност. Помага: • На пациента/клиента при настъпването и подготовката му за използването на съответното оборудване за изпълнение на предписаните или заявени процедури. Създава: • Усещане в пациента/клиента за желание да бъде обслужен и обгрижен по най-добрия възможен начин.	Самостоятелно: • Посреща и поема пациента с цел изпълнение на предписаните или заявени процедури; • Обяснява процедурите по един успокояващ, уверен и адаптиран спрямо особеностите на пациента/клиента начин.

*Резултатите от учене на Професията „Изпълнител на термални процедури“ са създадени в рамките на Проект „Създаване на Европейска квалификация за термален агент – ТЕРМ“, финансиран по линия на Програма „Учене през целия живот“, секторна програма „Леонардо да Винчи“ на ЕС в периода 01.01.2008 - 30.04.2010 г.

РУ 2. Установяване на комуникация с пациента / клиента:		
Знания	Умения	Компетентности
Обяснява и анализира: - Основните отличителни характеристики на различните видове пациенти/клиенти в зависимост от националните, възрастовите и социалните им особености. Обяснява: - Техниките за вербална и невербална комуникация. - Типовете комуникация, адаптирани към патологията на пациентите.	Разпознава: - Патологията на пациента/клиента въз основа на предоставената документална информация и водения с него диалог на български или чужд език. Окуражава: - Пациента/клиента чрез използването на насърчителни възклицателни фрази епитети на български или чужд език, лицеви гримаси и жестове с ръце. Реагира гъвкаво: - При промяна на състоянието на пациента/клиента и/или при появата на неприятни усещания у него, като го информира на български или чужд език за предприетите промени в процедурата или за нейното прекратяване. Създава доверие у пациента/клиента посредством: - Говорене със спокоен тембър на гласа и усмихнато и приветливо изражение на лицето; - Изслушване на това, което пациентът/клиентът желае да сподели непосредствено преди по време или след приключване на процедурата/ процедурите в рамките на нормалното, предвиденото за нея време. Създава: - Усещане в пациента/клиента за желание да бъде обслужен и обгрижен по най-добрия възможен начин; Запазва: - Хладнокръвие и позитивна настройка при всякаво поведение от страна на даден пациент/клиент, като се стреми да го успокои или насърчи, при необходимост с цел постигане на резултатите от процедурата. - Конфиденциалност и дискретност относно здравния статус на пациента/клиента.	Самостоятелно: - Посреща и поема пациента с цел изпълнение на предписаните или заявени процедури; - Обяснява процедурите по един успокояващ, уверен и адаптиран спрямо особеностите на пациента/клиента начин.

РУ 3. Комуникация с колегите, преките и непреки ръководители:		
Знания	Умения	Компетентности
Обяснява: - Вербалните и писмени техники на комуникация в предприятието; - Иерархията на преките и непреките му ръководители и отговорностите им по отношение на неговите трудови задължения; - Правилата за възходящо и низходящо докладване (предаване на информацията) на преките и непреките си ръководители и равнопоставените си по ранг колеги; - Структурата и структурните звена на заведението, в което работи; - Вътрешните нормативни документи и стандарти, използвани в заведението, в което работи.	Докладва: - Ясно и точно в устен и писмен вид извършваните от него термални процедури и задачи. Открива: - Допуснати грешките и пропуски при предаване и попълване на документите (писмената информация) за предписаните/заявените процедури и информира за това преките и при необходимост непреките си ръководители. Работи: - В екип и при необходимост под напрежение, като осъзнава и спазва субординацията си спрямо прекия ръководител на екипа.	Самостоятелно: Създаване и поддържане на комуникация с колегите в рамките на един екип и с преките и непреки ръководители, при съобразяване с иерархичните правила и норми на заведението.

Процедури за оценяване (примерни извадки)
Процедура 1: На оценявания се задава изпитна ситуация, която се избира на случаен принцип от предварително подготвен набор от множество ситуации, в които са визирани пациенти/клиенти с по-специални изисквания (увреден слух, зрение, дете, инвалид и т.н...) и в зададена процедура (също изтеглена от набор процедури), кандидатът трябва да обясни: - как би представил процедурата, както и мястото ѝ на изпълнение на пациента / клиента; - какво се цели с изпълнението на процедурата по така описания начин. Продължителност на оценяването: 20 мин Подготовка: 20 мин Форма на изпитване: Устна Оценка: По шестобална система Комисия: 1 професионалист и 1 член на педагогическия екип Критерии: - Вярно, ясно и разбираемо представяне на съдържанието на термалната процедура пред пациент/клиент с по-специални изисквания. - Вярно, ясно и разбираемо представяне на целите на изпълнението на процедурата пред пациент/клиент с по-специални изисквания; За представянето си по горепосочените критерии на оценявания се присъждат определен брой оценъчни точки, като максималния им брой е 10. Оценяваният се счита, че е преминал успешно процедурата по оценяване, ако е получил поне 5 от 10 точки, т.е. оценка „5/10“ или по-голяма такава. Приравняването към шестобална система за оценяване на така описаната точкова оценка е, както следва: от 8 до 10 т. – Отличен 6.00; от 7 до 8 т. – Много добър 5.00; от 6 до 7 т. – Добър 4.00; от 5 до 6 т. – Среден 3.00; под 5 точки – Слаб 2.00. Ресурси за оценяване: Изпитен учебен кабинет и/или работно място (кабина или обособена зона за балнео, спа и уелнес процедури). Технология на валидирането: Кандидатите за валидиране на тази единица резултат от ученето е необходимо да дадат писмено: Описание на две ситуации (една положителна и една, при която изпълнителят на термални процедури е срещнал проблеми), свързани с взаимоотношения с клиентите, на базата на професионалния опит. Това описание включва контекста, събитията и как изпълнителят на термални процедури е реагирал. Описание на организацията на предаване на информацията, приета в заведението, в което работи, нужна за извършване на процедурите.

Европейска система за кредити в професионалното образование и обучение

ECVET (Европейска система за кредити в професионалното образование и обучение) е ключов инструмент в цялостната стратегическа европейска рамка за сътрудничество в сферата на професионалното образование и обучение, който цели да подобри съвместимостта между различните системи на професионално образование и обучение в Европа, да направи по-привлекателно придвижването между отделните европейски държави и учебни среди, и да улесни европейските граждани в придобиването на качествено професионално образование и обучение в общо Европейско образователно пространство без граници. ECVET позволява документирането на придобити в чужбина знания, умения и компетентности, и предвижда разработването на съгласувани форми за регулиране между националните и европейски участници в професионалното образование и обучение за признаването и натрупването на знанията и уменията, придобити по време на престой в друга страна.

ЦЕНТЪР ЗА РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

**Национална агенция
по Програма „Еразъм+“**

1000 София
ул. „Граф Игнатиев“ № 15, ет. 3
тел.: 02 915 50 10
e-mail: hrdc@hrdc.bg
web page: www.hrdc.bg

